

Fred på jord

Det skal indre styrke og mot til for å se dagens virkelighet i øynene. Det er lett å flykte. Vi lengter alle etter trygghet. Den er en ettertraktet vare og søkes overalt, i karrierejag, i familiehygge, i gjeng og vennekrets, i massebevegelsenes fellesskap. Men uro og frykt forsvinner ikke med slagord og hyggelig samvær, ei heller med våpenmakt og penger i banken. Frykten dukker opp igjen så snart det trygge miljøet er borte.

Det finnes en annen trygghet som ikke er miljøbestemt. Den oppdages ofte alene i stillhet, i ettertanke og ærlig søken. Den rører ved vårt innerste «jeg». Den kan stå imot ytre press. Den styrkes i hardt vær. Den gjør deg hverken til enstøing eller masse menneske. Dens viktigste forutsetning er et møte med deg selv, og med Gud. Den tryggheten kan bli den sterkeste drivkraften og det beste grunnlaget for freden.

I året som gikk lærte vi mye om våpnene som kan ødelegge oss. Men spørsmålet er hvordan vi skaper og bygger fred.

Hvordan finner vi fred med oss selv? Hvordan skaper vi fred i vår nærmeste omgangskrets? Hvordan bygges fred på den verdenspolitiske arena?

«For å få størst mulig kraft i arbeidet mot krig, er det også nødvendig å dra til felts mot krigens forbundsfeller i oss selv,» skriver Jens-J. Wilhelmsen på s. 5 inne i bladet.

Britiske arbeidsplasser

Arbeidsløsheten i Storbritannia nærmer seg 3 mill. Ingen vet om og når det kan komme en bedring. Men viljen til å overleve er der, i alle fall i Llanwern, hvor det kunne ha gått så mye verre.

«En historie om suksess» satte London-avisen *The Times* nylig som overskrift til en artikkel om Llanwern — et kjempemessig sør-walisisk stålverk som samme avis for få år siden kalte «et betent sår innen walisisk industri».

Selskapet gjennomgikk i fjor en rasjonaliseringsprosess som brakte det på høyde med «et hvilket som helst verk på kontinentet og flere i Japan». I 70-årene produserte 9.000 Llanwern-arbeidere 2 mill. tonn stål pr. år. I dag produseres like meget av 4.700 mann, og selskapet regnes som reddet. «Fraværsprosenten har falt dramatisk, og det er lite behov for overtid,» skrev *The Times*. «Det har funnet sted drastiske forandringer i arbeidsrutiner og be-

ny verden

INFORMASJON OM MORALSK OPPRUSTNING

manningsregler» (som ofte har vært flaskehalsen i britisk industri).

Også Port Talbot, det andre store stålverket i Sør-Wales, har økt sin effektivitet betraktelig. *The Times*-journalisten hevdet at det er en slående bedring i forholdet mellom ledelse og fagforeninger ved de to selskapene. «Den nesten håndgripelige kraften og vitaliteten ved Llanwern og Port Talbot er et paradoks i en tid da stålindustrien opplever sin dypest krise siden 30-årene.»

Nytt perspektiv

Varsler fra Den britiske stålunion i begynnelsen av 1980 om en mulig nedleggelse eller halvering av både Llanwern og Port Talbot, utløste nytenkning, fortalte David James, sekretær for arbeidsformennenes forhandlings-komité og medlem av klubbstyret, til *The Times*. Nedleggelse ville i virkeligheten bety slutten for stålindustrien i Sør-Wales, og ville ha spredd seg til kullgruvene.

Medlemmer av klubbstyret, fagforeningene og ledelsen ved Llanwern snakker alle om en ny vilje til å holde selskapet gående. «Vi forsto at vi ikke kunne fortsette som før,» fortalte David James til MRAs nyhetsorgan i London. «Vi trengte et større perspektiv.»

«En gruppe av oss som var fast bestemt på at stålverket skulle overleve, kom sammen på initiativ fra noen i MRA. Vi gikk først i gang med å overbevise flest mulig om at det var en fremtid hvis vi rasjonaliserte. Vi visste at vi kunne frembringe produktet, og vi overbeviste styret for stålindustrien i Sør-Wales.»

Gwilym Jenkins, datamaskinoperatør og fagforeningssekretær ved Llanwern, fortalte om holdninger som hadde forandret seg. «Faktum er at nesten alle de grunnholdninger jeg er blitt oppdratt med, ble irrelevante i forhold til trusselen om nedleggelse. Jeg hadde for eksempel den innstillingen at jeg ikke engang ville sitte ved siden av en konservativ, langt

Forts. side 6

Industriseminar i Zimbabwe

Det pågår et stadig arbeid for å overvinne konflikter og vanskeligheter i oppbyggingen av Zimbabwe. Under følger utdrag av en rapport om industriseminarer som er holdt på gården Coolmoreen, Moralsk Opprustnings senter nær Gwelo.

Konsulenten for industrisamarbeid slo neven i en bok på pulten sin: «Du kan kaste denne håndboka om samarbeid i industrien etterat du har vært på Coolmoreen! Problemet i industrien i dette landet er frykt og mistillit, og på Coolmoreen blir nettopp det tatt opp.»

Han refererte til en rekke weekendseminarer om industri som er blitt holdt på Moralsk Opprustnings senter. I det siste av dem deltok femti direktører og arbeidsformenn fra fjorten bedrifter.

«Gruvearbeidere overvinne rasisme» var overskriften i *The Herald*, Zimbabwes største dagsavis. Artikkelen om seminaret siterte John Chirimani, samarbeidskonsulent i African Associated Mines, som ga to eksempler:

I en gruve hadde 4.600 arbeidere, de fleste svarte, valgt inn en hvit mann i sin arbeiderkomité, på tross av at hans motkandidat var svart. I en annen gruve hadde seks svarte medlemmer av arbeiderkomiteén talt en hvit formanns sak overfor ledelsen. Formannen skulle avskjediges for å ha slått en arbeider. «Gruvearbeidet er hardt, og folk mister av og til besinnselsen,» sa Chirimani. «Komiteén mente at avskjedigelse var en for hard straff i dette tilfellet.» Mannen fikk beholde jobben.

To minutter ble til tretti

Industriseminaret på Coolmoreen ble også omtalt i Bulawayos dagsavis *The Chronicle*. Artikkelen fortalte om Phil Lodge, bedriftsleder ved Cotton Printers i Bulawayo. Han deltok sammen med direktørene for to andre firmaer i Bulawayo.

«Utfordringen her var å ta et blikk på seg selv. Jeg forstod at jeg trengte å forandre min egen holdning. Det er ikke noe å være redd for. Det legger tvert imot grunnlaget for konstruktiv tenkning,» sa Phil Lodge.

En fagforeningsmann som var blitt innlosjert hos et hvitt ektepar under seminardagene, hadde dette å si: «Den omsorgen de viste meg, gjorde meg åpen for mulighetene for samarbeid rasegruppene imellom.» Han dro tilbake til Salisbury fast bestemt på å forsøke å snakke med sin direktør igjen. Direktøren hadde tidligere nektet fagforeninger adgang til bedriften, og han var ikke glad for å se tillitsmannen. «Gi meg to minutter,» sa denne. De to minuttene ble til tretti, og direktøren bestemte seg for å åpne bedriften for fagforeningsvirksomhet.

«Idéene som vi utarbeidet på Coolmoreen-seminaret skaper ny tillit på tvers av skillelinjene,» sa fagforeningslederen. Nå setter han igang et lignende seminar i Salisbury.

Internasjonal gruppe møter brasiliansk hverdag

En årlig inflasjon på over 100 prosent, økende arbeidsløshet og en enorm utenlandsgjeld har forverret situasjonen i Brasil både økonomisk og sosialt. I 1981 viste en meningsmåling blant studenter ved de største universitetene at de fleste av dem er mer opptatt av de sosiale problemene i landet enn av behovet for økt demokratisering.

Ett problem er fem millioner hjemløse barn. En internasjonal MRA-gruppe besøkte nylig Brasil og møtte kardinalen for Sao Paulo, Dom Evaristo Arns, en av landets fremste talsmenn for menneskerettighetene. Han uttrykte sin dype bekymring for disse millioner av barn uten hjem og familie, og viste stor interesse for en bok gruppen presenterte for ham, Annejet Campebells *Listen to the Children* som nettopp er kommet på portugisisk. Han ville undersøke hvordan den kan brukes i skolene. De internasjonale gjestene ble også invitert til en nasjonal kirkekonferanse som skulle ta opp problemet med de hjemløse barna.

Lanseringen av *Listen to the Children* brakte Moralsk Opprustning på fjernsynsskjermen. En av Brasils fremste programledere laget en serie på fem programmer om MRA.

Undervisningskonferanse og slum

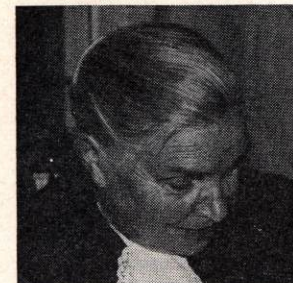
Det er et dypt og bittert skille mellom arbeider og arbeidsgiver i Brasil, ikke minst i jordbruket. Landarbeiderne kjøres for eksempel mange steder i lastebiler fra byene ut til gårdene. Slik unngår jordeierne å betale en skatt loven pålegger for arbeidere som bor på deres egen grunn.

Men det er tegn til en oppmykning og større sosial bevissthet også blant Brasils overklasse. Makt-skiftet i Sao Paulos arbeidsgiverorganisasjon i 1980 kan tyde på det. En yngre og mer liberal ledelse overtok etter misnøye med den harde linjen som var blitt fulgt i konfliktene med arbeiderne.

Det var bl. a. for å fremme denne sosiale og moralske bevisstgjøringen at den internasjonale gruppen med dr. Paul og Annejet Campbell og industriefolk fra forskjellige land ble invitert til Brasil i oktober og november. Ved en anledning hadde de lunsj med formannen for Sao Paulos landarbeiderorganisasjon og formannen for Sårnprodusentenes landsforbund. Den siste tilhører en av Brasils mektige jordeierfamilier. Uten en dialog som fører til reell forandring, blir vold fort utveien for tusener av arbeidere. «Mange hevder at bare vold fører fram i kampen om jorda,» sa formannen for landarbeiderne under lunsjen. «Jeg går inn for en ikke-voldelig fremgangsmåte. Det vil bli vanskelig, men jeg vil forsøke.»

I Brasilia var den internasjonale gruppen til stede ved en undervisningskonferanse. I Rio de Janeiro ble de tatt imot i ett av de største slumområdene, hvor innbyggerne nettopp har vunnet en stor seier overfor myndighetene. Hele området skulle raseres for å gi plass for en motorvei, men beboerne laget sin egen plan som ga plass til både motorvei og deres småhus, og myndighetene gav etter.

Irène Laure på Island

Irène Laure besøkte Island for første gang i 1974 og reiste tilbake i høst. Tidligere i år gjennomførte hun en reise i en rekke asiatiske land.

«En hardhaus» kaller han henne, den 21-årige redaktøren av avisen *Timmin*, som er Bondepartiets organ på Island. I en 6 spalters artikkel om Irène Laure — «Hvordan freden bygges» — forteller han om den 84-årige franske sosialistveteranens innsats og overbevisning. «Det nytter ikke bare å ville fred for at den skal komme,» siterer han. «Det er en pris å betale for hver og en av oss.»

Det var i oktober hun reiste til Island, Irène Laure, en dårlig tid etter manges utsagn. Men dørene åpnet seg for henne og de tre som reiste med: Journalisten Ann Lone Uhrenholdt fra Danmark, Gerd Jonzon fra Sverige, hvis far arbeidet som vitenskapsmann på Island i mange år, og sveitsiske Marie-Claude Borel.

Fredssaken opptar islendingene, og Irène Laures tro på «de små nasjoners mulighet til fredsinnsett» kom frem i mange av samtalene hun hadde: Med Vigdis Finnbogadóttir rett før hennes reise til Norge, med tidligere president Kristján Eldjárn, og andre politikere og kirkefolk.

«Vi ble slått av hvor hurtig samtalene vi hadde med de forskjelligste mennesker, dreiet seg inn på helt grunnleggende ting,» forteller Marie-Claude Borel.

«Hvis ikke vi interessere oss for Island, kan du være sikker på at andre gjør det,» sier Irène Laure. Islands beliggenhet midt mellom Washington og Moskva gir landet ekstra betydning.

Planlegging i København

I midten av november møttes en gruppe fra industrien rundt om i Europa for å planlegge neste sommers industrikonferanse i Caux i Sveits. Tema for konferansen, som finner sted i slutten av august 1982, blir: «Konfrontasjon eller felles oppgave?» Blant emnene som tas opp er: Hvordan kan industrien bidra til å bygge broer mellom folkene og fred i verden? Er arbeid og mening med livet for alle et oppnåelig mål?

Det ble ikke bare lagt planer. Møtet ga også anledning til gjensidig åpenhet om problemer som deltakerne trengte hjelp med. En bedriftsleder gruet

Skuespill om Labour-pioner

Et skuespill om Keir Hardie, pioneren for den britiske arbeiderbevegelsen, er i høst blitt oppført i Midt-England.

Gruvearbeider-forbundet i Warwickshire, den faglige samorganisasjonen i Rugeley og funksjonærene i metallarbeiderforbundet (AUEW) i Birmingham, er blant initiativ-takerne til aksjonen.

Dette er «grasrot-teater». Stykket oppføres av en gruppe på tyve — husmødre, arbeidere, pensjonister, studenter. De kommer fra forskjellige deler av landet, men går sammen om å oppføre stykket. I tre av salene hvor de spilte — to gruvearbeider-klubber og AUEWs store sal i Birmingham — var det første gang det ble vist teater.

Hva er så betydningen av denne aksjonen? En av skuespillerne, Patrick O'Kane, sier det slik:

«Midt-England er den engelske industriens flaggskip. Det største problemet er at man i så mange bedrifter ikke har kunnet arbeide sammen for at bedriften skal overleve. Vår historie har lås oss fast i en polarisert 'de og vi'-holdning, ikke bare på gulvet i industrien, men også i politikken.

Keir Hardie var den store kraften i den faglige og politiske arbeiderbevegelse i begynnelsen av vårt århundre. Han kunne ikke akseptere forholdene i industrien, som nedverdighet mennesket. Heller ikke kunne han akseptere den marxistiske klassekamp-filosofien. Han mente at 'menneskenes brorskap under Guds farskap' — inkluderte alle. Den avgjørende kampen sto ikke mellom høyre og venstre, men mellom rett og galt.

Stykket skildrer hans liv fra begynnelsen i kullgruvene i Skottland, til arbeidet som parlamentsmedlem og pioner i Labour-partiet.»

Bert Allen, en av skuespillerne, talte før stykket i Birmingham. Som mangeårig fagforeningsleder i byen, var han i høyeste grad på hjemmebane. «Å spille i denne salen foran alle mine kolleger er mitt livs høydepunkt,» sa han. «Som president i AUEWs Birmingham-distrikt satt jeg på denne scenen, da salen ble innviet. For noen måneder siden mottok jeg her en medalje for 40 års arbeid som tillitsmann i fagbevegelsen. Men i kveld er likevel høydepunktet.»

til snart å bli pensjonert og tilbringe hele dagen sammen med sin ektefelle! En annen visste ikke om den bedriften han ledet ville overleve det neste året.

En tysk deltaker pekte på tre forutsetninger for at de økonomiske problemene kan bli løst: 1) Vi må være klar over hvor alvorlig krisen er. 60-årenes vekst-tempo kommer ikke tilbake. 2) Vi må vite at Gud kan hjelpe oss til å finne løsninger. 3) På grunnlag av de to første punktene må det vokse fram en ny visjon. Han mente at industrien kunne bidra til å skape enhet menneskene imellom, mellom menneskene og naturen og mellom menneskene og Gud.

Ca. 25 fra dansk industri kom til en lunsj hvor de utenlandske gjestene talte.

Er du glad i meg slik som jeg er?

Har Handicap-året brakt oss et lite skritt videre i å anerkjenne hverandre som ulike, men likeverdige?

Det franske tidsskriftet «Changer» brakte nylig et intervju med en mor til et mentalt tilbakestående barn. Christiane Mallet-Watteville gir oss del i det hun selv har lært.

«Hun er pen å se på, men så snart hun beveger seg, legger du merke til hennes handicap.» Christiane Mallet-Watteville forteller om sin datter, som nå er 41 år gammel. Hun kan ikke lese eller skrive og det er vanskelig å forstå hva hun sier. Hun er det man kaller alvorlig tilbakestående og er dårlig i stand til å samordne sine bevegelser. Omsorgen for datteren har ført fru Mallet inn i yrket som logoped.

— *Hvordan oppdaget du din datters tilstand?*

— Det tok lang tid. Ved fødselen hadde hun pus-tevansker, men det visste jeg ikke. Mine nærmeste og først og fremst en familielege, mente det var best å skjule sannheten for meg. Lenge trodde jeg derfor at hun bare var fysisk sent utviklet og at det ville rette seg etterhvert. Litt etter litt vokste det en angst inne i meg. En dag mistet jeg beherskelsen og sa til legen: «Det De sier er ikke sant. Barnet mitt vil aldri bli normalt!» Den stakkars mannen sa ingenting. Jeg viste ham på dør. Jeg holdt ikke lenger ut den tausheten som omga meg. Men det er ikke mulig for noen å fortelle en hard sannhet på en god måte — bare mer eller mindre vond.

— *Hvordan ble du glad i barnet ditt?*

— På en måte var jeg heldig, for hun var et vak-kert barn. Det var ikke vanskelig å bli glad i henne, å føle det som enhver mor føler for sitt barn. I mitt arbeid har jeg møtt noen mentalt tilbakestående som det nok ville være vanskeligere med. Men når du oppdager den smerte og nød et slikt barn føler, glemmer du hvordan det ser ut. Barnets store spørsmål til deg er: «Vil du være glad i meg som jeg er?» Og dette er vel spørsmålet vi alle stiller. Det er hva ethvert barn vil vite, og det blir fortvilet hvis foreld-rene ønsker det annerledes.

Skjult diamant

Mentalt tilbakestående barn vet at de har vært et sjokk for sine foreldre. Noe inne i dem sier at de ikke er elsket for det de er. Det er en sår ting som en må gå gjennom sammen med dem. Da blir et nytt forhold skapt. Du oppdager rikdommen i disse barna, og at de seirer midt i sin svakhet. Inne i dem finnes ofte noe uendelig vakkert, som en skjult diamant. De er overraskende åpne for dyp åndelig innsikt, selv om de ikke kan uttrykke det i ord.

— *Kan du gi et eksempel?*

— Jeg har gitt elementær kristendomsundervis-ning til sterkt tilbakestående barn, og lærte noe som gjorde dypt inntrykk på meg. De begriper raskt at Gud er enda mer glad i dem enn deres foreldre er. Gud elsker dem som de er — og det har de tillit til. Selv de mest funksjonshemmede må lære å aksep-

tere sin stiasjon. De vet at de ikke er som andre. Du kan hjelpe dem til å være hva de er — å være glad i seg selv. Det er bedre for en funksjonshemmet å finne og akseptere seg selv enn å prøve å dekke over det som er unormalt.

— *Hva må forandres i oss?*

— Mange prøver å gi overdreven oppmerksomhet for å dekke over sin avviseholdning. Det er viktig å erkjenne at noe i oss forkaster funksjonshemning. Vi må la Gud helbrede oss, for dette er mer enn vår menneskelige vilje kan gjøre noe med. Det er som rasisme. Det tjener ikke til noe å fornekte dens eksistens — den finnes i oss alle.

Opprør og avsky er følelser som hver kristen synes det er vanskelig å innrømme. Du prøver å unngå dem, og knipe dem av mens de er i knopp. Men da går du glipp av den virkelige, radikale helbredelsen.

Det er en god grunn til å føle opprør. Funksjonshemning er et onde. Vi må la de dypere årsaker til vår frykt gradvis komme til overflaten og la Gud få lov til å utføre underets mirakel i oss. Det kan skje raskt eller langsomt. Det viktigste er at vi erkjenner hva som bor inne i oss. Vi kan ikke bli helbredet for noe vi ikke vil sette navn på.

— *Har du opplevd dette med din datter?*

— Ja. En dag mistet hun besinnelsen på bussen. Vi måtte gå av. Jeg hørte bemerkninger som alle foreldre får høre nå og da — at barnet hadde dårlig oppdragelse, «man burde ikke tillate slik oppførsel» osv.

Jeg var dypt såret, og det raste en storm inne i meg. Jeg syntes å ha nådd grensen for hva jeg kunne klare av lidelse. Istedenfor å be, prøvde jeg å være stille for Gud. Det kom ingen trøstende ord, bare en enkel tanke: «Dette var ikke lidelse, det var såret stolthet.» Det var sant. Jeg visste hva som måtte bli annerledes i meg. Min lidelse fortsatte, men uten det grusomme stikk. Denne hendelsen markerte begynnelsen på en lang læretid: I enhver lidelse kan du enten finne et stikk eller en dyrebar diamant.

— *Tror du at funksjonshemmede mennesker har en like viktig rolle i samfunnet som andre?*

— Helt sikkert, selv om den er mindre synlig. Tenk på den hengivenhet og omtanke de fremkaller hos sine medmennesker. Den mentalt tilbakestående gir oss dessuten et sant bilde av oss selv, hvordan vi ville være uten intellektualisme og former. Det fineste hos dem er hjertelag og spontanitet, og de har ingen maske å gjemme seg bak. Du kommer i kontakt med et ekte menneske, også når det er på sitt mest aggressive, og det er enestående. Deres vei gjennom livet er fattig, ydmyk, skjult og uten anerkjennelse — som alle Guds veier.

Hverken sykdom eller smerte er goder i seg selv. Jeg vet ikke hvorfor Gud har tillatt slik lidelse. Gud har aldri forklart lidelsen, men har forvandlet den. Det er en sannhet som disse menneskene hjelper oss å leve med.

Krigens og fredens forbundsfeller

Av Jens-Jonathan Wilhelmsen

Gamle dager tok slutt 6. august 1945, hevdet Helge Krog. Da falt atombomben. Krig er ikke lenger politikens fortsettelse med andre midler. Atomkrig er sluttstrek, ikke fortsettelse.

Det er et håp at stadig flere forstår dette. Selv sagt finnes det unntakelser: Fanatikere og psyko-pater som er rede til å ofre alt og alle for å nå sine mål. De er blitt farligere enn før.

Men det er også en trusel mot freden at så mange av oss alminnelige mennesker ikke er klar over hvilken pris vi selv må betale for å trygge fremtiden. De fleste plasserer seg selv trygt i krigsmotstandernes rekke. Men kan det være at millioner som lengter etter fred gjør krigen uunngåelig ved den måten de selv lever på?

Det er lett nok å finne syndebukker som er mer ansvarlige for krigsfarens enn vi selv mener oss å være: Det militærindustrielle kompleks, våpenhand-lerne, sjåvinistene og makthaverne, de aggressive ideologiene til høyre og venstre.

Det er nødvendig å protestere mot rustningsvan-viddet, og det gir et glimt av håp når protestene bærer frukt. For å få størst mulig kraft i arbeidet mot krig, er det også nødvendig å satse på et annet plan: Vi må dra til felts mot krigens forbundsfeller i oss selv.

Problemet er at de fleste mener det er andre som bør forandre sin innstilling: Den andre leir, det andre partiet, konkurrenten, naboen, ektefellen, ungdommen. Men det kommer først bevegelse i fast-låste konflikter når enkeltmennesker eller nasjoner tar fatt på den urett de selv er ansvarlige for, istedenfor å leve i en forskrudd verden hvor andres svikt får mer oppmerksomhet enn ens egen.

Bitterhet og aggresjon er farlige krefter i men-neskesinnet. Vi ser deres ødeleggende makt i dagens Irland. Hitler kunne spille på dem for å lede tysker-ne til en skjebne de ikke ønsket. De virker i de mest intime mellommenneskelige forhold og på det poli-tiske plan. Det er lett å overse hvordan det person-lige og det politiske griper inn i hverandre og virker gjensidig opptrappende på hverandre.

I den grad disse kreftene har makt over oss, blir vår dømmekraft forvridd. De falske profeter og de-magogene får lett spill.

Redde eget skinn

Reiulf Steen sa nylig at vi må ha tro på at men-neskenes måte å tenke på kan forandres. To motpoler i dagens forsvarsdebatt lider begge under en man-gel på tro. De som satser på ensidig nedrustning, har liten tro på at friheten er verdt å forsvare. De som satser på militærmakt alene, har liten tro på at det er mulig å skape fred.

Terrorbalansen må ikke forveksles med fred.

Det må heller ikke den kirkegårdsro som selvoopp-givelse og kapitulasjon fører til.

Er ikke fred et resultat av seier i kampen mellom godt og ondt, mellom de splittende og forenende krefter i menneskeheten? Når vi hos oss selv opp-lever at seier i denne kampen er mulig, vokser troen på at det samme kan skje med andre. Håp begynner å ta resignasjonens plass.

Vi kan ikke hindre en krig ved å mobilisere fryk-ten. Her gjør både tilhengere og motstandere av et atomforsvar seg ofte skyldige. Frykten er en var-sellampe. Den kan vekke oss til å se farene som truer, men den er en dårlig veileder for våre avgjø-relser. Den står i ledtog med både panikken og ha-tet, og kan føre oss på farlige veier.

Frykten kan heller ikke bygge bro til motstande-ren. Den ser ikke de skapende muligheter for å gjø-re en motstander vel, og derved bygge tillit.

Sovjet holdt på å forblø under den annen verdens-krig. Sårene etter den opplevelsen er enda ikke le-get. Har vi som nabo en visjon og omsorg for det sovjetiske folk? Eller er det hovedsakelig frykten og ønsket om å redde vårt eget skinn som driver oss?

Et sterkt forsvar er nødvendig for å sikre våre selvstendighet og vinne tid. Det demmer opp for aggresjonen, men fjerner ikke frykten og mistilliten hos motparten. Besittelse av moderne ødeleggelses-våpen kan bare rettferdiggjøres hvis vi bruker den tid de vinner til å bygge broer. Her ligger en av ti-dens store utfordringer, og det er her behovet for nytenkning og modige initiativ er mest akutt.

Påvirkningsmuligheter

Vi snakker meget om betydningen av tillitskapen-de arbeid. For å skape tillit må vi være tillitvekken-de. De mål vi forfølger, de verdier vi bygger på, de normer vi respekterer, vil være avgjørende.

Et eksempel er et norsk skip i den kinesiske hav-nen Kanton, som skulle pumpe bunkringsolje over i en kinesisk leker. En kineser som var kommet ombord for å kontrollere, ville avslutte pumpingen da han trodde de hadde fått det rette kvantum. Den norske maskinisten pekte på at kineserne betalte for 100 long tons og bare hadde mottatt 100 met-riske tonn.

Maskinistens ærlighet gjorde inntrykk. En rap-port ble sendt til Peking. Da skipet senere vendte tilbake til Kanton, ventet et brev fra Sinofrakt, den kinesiske fraktorganisasjonen. Nordmennenes ærlig-het ble berømmet og hele mannskapet invitert på sightseeing-tur og middag som kinesernes gjester.

«Verden kjenner i dag intet samlende verdissystem, religiøst, eller filosofisk, som har moralsk almen-gyldighet og selvinnsynsende autoritet,» skriver Hall-ward Rieber-Hohn. Men oppriktighet og menneskelig omsorg gjør altså fremdeles inntrykk. Det er slike verdiers offensive kraft det gjelder å utforske. Gjennom utvidet kontakt kan menneskene kanskje

Forts. side 6

Kort nytt

VESTINDIER I USA

«Vi kan aldri slå bro over kløften mellom svart og hvit ved sosiale tiltak alene. Tilgivelse og medfølelse er hva vi trenger,» sa Conrad Hunte, tidligere berømt cricket-spiller fra De vestindiske øyer. Han foreleste om raseproblemet ved Portland-universitetet under et tre ukers besøk i statene Oregon og Washington nylig.

Om Storbritannia sa han: «De fleste hvite forestiller seg et nivå som fargede ikke kan heve seg over. De fleste fargede bygger en usynlig mur som hvite ikke har lov til å komme gjennom. Begge disse holdninger må forandres. Men for å finne løsningen på en tilsynelatende uforsonlig konfrontasjon, trenges omsorg og kjærlighet til begge parter.»

En student fra Ghana spurte Hunte hva han kunne gjøre for å bukt med rasismen. «Få vekk rasismens psykiske arr i ditt eget hjerte. Si så sannheten uten aggresjon. For aggresjon som ødelegger den annen, taper du på selv,» svarte Hunte.

I et radioprogram i Oregon forklarte han sitt mål slik: «Vi må tenne Martin Luther Kings glød i ti tusen mennesker som beslutter seg for å overvinne hat med kjærlighet, vold med ikke-vold og andres ondskap mot oss med tilgivelse og forsonlighet. Det er ikke falskhet og løgn som kommer til å seire, men sannheten.»

WESTMINSTER MUSICAL

«Jeg har prøvet å skrive et stykke for barn i storbyen, og mitt ønske er at det kan ha en del i å gi lys, håp og glede til slike barn og deres familier i juletiden,» sier Hugh S. Williams, forfatteren av den nye barne-musicalen på Westminster Theatre i London. Kritikerne i bl. a. *Daily Telegraph*, *The Guardian* og *Church of England Newspaper* har gitt «Gavin and the Monster» meget positiv omtale og anbefaler det for både barn og voksne. «Det morsomste i stykket var da Gavin drepte monsteret med sverdet til den hvite ridderen, og det kom røk alle steder,» sa en av de flere tusen barnlige tilskuerne fornydd.

Krigens og fredens ...

Forts. fra side 5

erobre seg et område av felles verdier som kan bli grunnlag for en bedre fremtid.

Da lederne for fagbevegelsene i Øst- og Vest-Europa møttes i Genève nylig, undertegnet de en erklæring som forpliktet dem til å sette press på sine respektive regjeringer for å få til nedrustning. Selvsagt kan det foreligge et taktisk spill: Fagbevegelsene i Vest har stor makt overfor sine regjeringer, mens fagbevegelsene i Øst delvis er et verktøy i regjeringens hånd. Men det må ikke glemmes at også men-

neskene i øst frykter krigen og lengter etter å bli kvitt rustningskappløpets økonomiske belastning. Erklæringen er en hjelp til å utnytte de påvirkningsmuligheter som foreligger, selv der hvor de er beskjedne.

Samtidig må vi ikke stirre oss blinde på supermakt-konfrontasjonen, og glemme at andre forhold også truer freden. President Carters sikkerhetspolitiske rådgiver, Brzezinski, sa nylig i Oslo at den alvorligste krigsfaren vil bli det økende internasjonale kaos og anarki som kløften mellom rike og fattige land kan lede til. Olof Palme har også pekt på at fattigdom er destabiliserende.

«Har verden råd til Norge?» var overskriften i en Oslo-avis nylig. Vi kan ha riktige meninger om både fred, nedrustning og u-hjelp, men selv sitte fast i et ødselt livsmønster som utvider kløften mellom fattig og rik og fremmer det kaos vi frykter. Vi tar et høyt forbruk for gitt, og nåde de styresmakter som antyder at jeg og min gruppe må ta til takke med noe mindre. Da høres rama-skrikene fra Nordkapp til Lindesnes.

Krigshissere, vi? Nei. Men fredsapostler? Neppe. Europa har bragt to verdenskriger over menneskeheten. Det kan være vår bestemmelse å bidra til at det ikke blir en tredje. Hvis mange nok av oss er villige til å betale prisen, kan det skje.

Britiske ...

Forts. fra side 1

mindre snakke med vedkommende.» Men det ble tydelig at dersom en nedleggelse skulle unngås, måtte man komme i en slags dialog med Tory-regjeringen. «Til min store overraskelse viste det seg å være mulig å snakke meningsfullt om Llanwern med mennesker jeg var politisk uenig med.»

«Den neste holdningen som måtte bli annerledes, var mitt forhold til kundene,» fortsatte Jenkins. «Da jeg sto streikevakt utenfor verket under stålstriken i fjor, kom en av direktørene ut. 'Du bør se å få karene tilbake på arbeidet, Gwilym,» sa han, 'for vi holder på å miste alle ordrene våre. Kom inn og se selv.'» Ordreboken viste seg ganske riktig å være nesten tom. Jenkins hadde fått noe å tenke på.

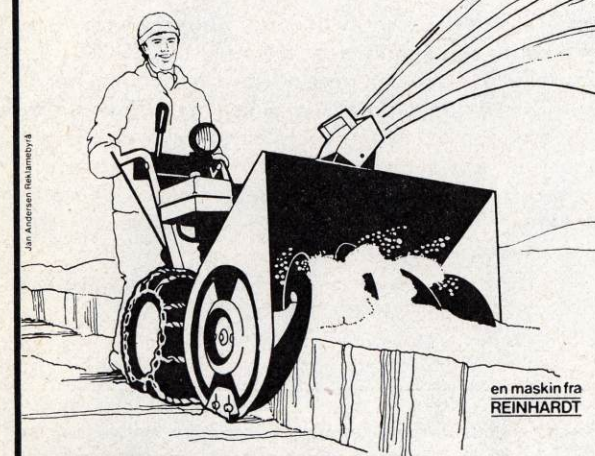
Neste dag så han tilfeldigvis et TV-program hvor sjefen for den nasjonaliserte Stålindustrien BSC og en bedriftsleder fra Sør-Wales, Harold Williams, snakket sammen. «Noe ved denne Williams fikk meg til å ringe og be om hans hjelp, selv om jeg var med og organiserte en streik ved hans bedrift akkurat da.» Et møte med fagforeningslederne gjorde inntrykk på Williams. «Inn-til i dag har det vært likegyldig for meg om stålindustrien i Sør-Wales lever eller dør,» sa han til fagforeningslederne. «Jeg er blitt så lut lei hele opplegget. Den endeløse krangelen om bemanningsregler og hvem som skal gjøre hva, de høye prisene, den for lave kvaliteten og de alt for sene leveringene.» Han

tilbød å arrangere en middag for seks kolleger som også var store stål-kunder, sammen med representanter for fagforeninger og ledelse ved Llanwern. «Vi som er kunder skal fortelle dere hvorfor vi ikke kjøper stål fra dere lenger, så kan dere fortelle oss hvorfor vi bør gjøre det,» var utfordringen fra Harold Williams.

Ved middagen forklarte en talsmann for arbeidsstokken ved Llanwern hva de var kommet frem til der. «Vi fra fagforeningene er forberedt på å ta vår del av skylden for det som er gått galt ved Llanwern, og vi vil gjøre vårt for at kundene skal bli fornøyd når det gjelder kvalitet, pålitelighet, leveringstider, service og pris,» sa han. Før de gikk, lovet nesten samtlige kunder ved middagen at de ville komme tilbake til Llanwern med sine ordrer hvis ordene hans ble omgjort i handling. «Det som skjedde,» sa David James, «var at disse kundene begynte å merke ansvarsfølelse hos noen andre enn ledelsen. Men *snakk* var ikke nok. Vi har forbedret kvaliteten og hevet produksjonen, og vi har møtt kundenes behov.»

Et medlem av klubbstyret ved Llanwern konkluderte: «Det som er skjedd her, er mer enn justering av bemanningsnivået eller adgang til at den som mestrer en jobb, skal få utføre den. Vendepunktet ville ikke ha kommet uten en holdningsendring i tilleg.»

Ta snøen lett vint!

CANADIANA SNØFRESERE

Avanserte og kraftige. Bygd for tøft klima. 5 gear forover, fri og revers. Svingbar tut - også under arbeid. Kraftige piggkjettinger. Canadiana tilfredsstiller alle sikkerhetskrav. 1032: 10 HK/81 cm. Selvstarter. Arbeidslys. Differensial. 826: 8 HK/66 cm. Arbeidslys. Differensial. 822: 8 HK/56 cm.

FORHANDLER:

REINHARDT

Reinhardt Maskin A/S 4601 Kristiansand S.
Avdeling Oslo: Hvamveien 1, 2013 Skjetten

SVAKSTRØM ER VÅR STYRKE

Vår spesialitet:

Alt materiell for
avslutning av
svakstrømskabler

90 år som spesialforretning
i svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S

Rådhusgt. 3, Oslo 1

Diriger Deres
import via

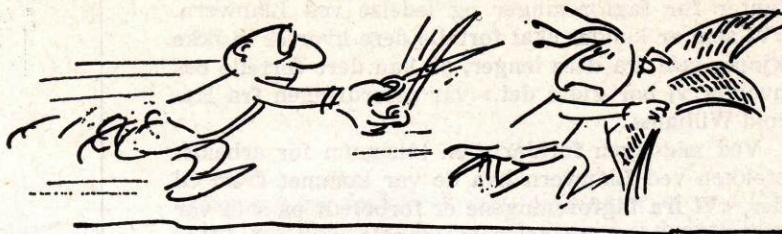
KRISTIANSAND

med sine gode
forbindelser fra
utlandet.

Vi tilbyr Dem
lagring, fortolling
og distribusjon.

KST Spedisjon A/S

Havnebygget,
Kristiansand.

klippet

Det norske politiske system har vist en høy grad av nyskapning og kompromissevne. Kriser i demokratiet oppstår når systemfiendtlige partier makter å lamme det politiske system og berøve det dets relative selvstendighet. Sagt mer konkret: Det er tegn på en alvorlig krise i demokratier når de politiske partiene ikke makter å formulere krav på tvers av trange sektorinteresser. Den parlamentariske arena blir da intet felt for samordning og avveining, bare en forlengelse av interessekampen uten kompromissmulighet.

Denne evnen til å føre interesser sammen er livsviktig i demokratier. Den svekkes når konfliktene blir så dype at de ikke lar seg fange opp under et overordnet mål — igjen er Weimar-republikken et tankevekkende eksempel.

Forskningsstipendiat Bernt Hagtvet,
Aftenposten 7.3.81.

Solidariteten som var så skapende i kamptiden, vrenses nå i stadig flere sammenhenger til sin karrikatur. Den oppløses i en snever gruppe-egoisme, i pressmetoder der høystatusmennesker kaller sin organiserte uansvarlighet for «streikerett». Det er ikke mange årene siden den var de svakestes forsvarsmiddel. Nå er det altfor ofte de sterke som bruker den. Dermed oppstår dessverre et nytt klassesamfunn. Underklassen blir de som ikke rår over slike pressmidler. En pensjoniststreik er ikke akkurat sannsynlig eller effektiv.

Hallvard Rieber-Mohn, Arbeiderbladet
10.10.81.

Förutom politiska åtgärder på det ekonomiska området för att häva den moraliska krisen borde vi öppna

ytterligare en front mot skatte- och bidragsfiffel och fiffel över huvud taget. En front på det mer personliga planet...

Ofta tycks man ta för givet att ärligheten kommer automatisk. Liksom demokratin verkar det dock som om ärligheten — som bör vara en viktig del i de «kristna värdena» — ständigt måste återvinnas...

I avvaktan på att krisprogrammets åtgärder genomförs — åtgärder som det naturligtvis kan bli politisk strid om — krävs dock att vi alla, oavsett partifärg, även på det personliga planet tillsammans börjar diskutera, analysera och agera på olika sätt i moralfrågor...

Lærer Claes Hermannson i LO-TIDNINGEN, Stockholm, nr. 37/1981.

Jeg skal jo bare en gang vandre gjennom denne verden. Alt det gode jeg kan gjøre, all den vennlighet jeg kan vise noe menneske, må jeg gjøre nu — må jeg ikke utsette og forsømme, for jeg kommer aldri denne veien igjen.

Henry Drummond.

Kampen for fred er en evig kamp. Seiren tilhører dem som ikke lar seg kue av pessimisme.

Jeg skulle ønske at flere kristne begynte å tenke ideologisk. At de gjorde seg umak for å leve sin tro ut i hverdagen og dens kriser. Søkte: hva er kristent, hva er rett å gjøre i denne helt konkrete situasjon? Det være seg i hjemmet, på arbeidsplassen og i storpolitikken. Husk — verden styres av mennesker som tenker ideologisk.

Irène Laure, fransk sosialist, i Kristeligt Dagblad, København, 14.11.81.

Ny Verden vil fremme: En åndelig og moralsk opprustning. Solidaritet mellom enkeltmennesker og nasjoner. En revolusjon under Jesu Kristi Kors, som vil omskape verden. Individets og samfunnets forandring. Absolutte moralnormer: ærlighet, renhet, uselviskhet og kjærlighet.

INFORMASJON OM MORALSK OPPRUSTNING

Utkommer med 6 nummer i året.

I redaksjonen:
Eva Riise Hanssen - ansvarlig red.
Anders Eskeland
Einar Engebretsen
Jens J. Wilhelmsen
Inge Mannsåker
Sturla Johnson
Keld Jørgensen (Danmark)

ABONNEMENTSPRIS for et år
Norge kr. 40,-
Danmark dkr. 45,-

Redaksjonens adresse:
Postboks 3018, Elisenberg, Oslo 2
Tlf. 02/44 64 78 — Postgiro 5 12 57 94
Danmark:
Postboks 312
1502 København V. Postgiro 18 51 51
Sverige:
Sveavägen 34, 6., 111 34 Stockholm
Tlf. 08/10 34 56

Trykkeri: Brødr. Tengs, Oslo
Utgiver: Stiftelsen Moralsk Opprustning
NY VERDEN